

РЕШЕНИЕ

№ 26080

гр. София, 05.12.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 74 състав,
в публично заседание на 25.11.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Младен Семов

при участието на секретаря Теменужка Стоименова, като разгледа дело номер **9524** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ вр. чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/.

Образувано е по жалба на И. Х., ЕГН [ЕГН], ЧРЕЗ Адв.С. с посочен съдебен адрес – [населено място], [улица], ет.3, офис 2, тел.: [ЕГН], ел.адрес: [електронна поща] срещу Решение № 2153-21-182 от 18.08.2024г. на директора на ТП на НОИ С.-град с което е отхвърлена жалбата и срещу Разпореждане № 70031770136/10.06.2024г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване с което и е определена пенсия в минимален размер съгласно чл.98 ал.7 КСО и чл.30 ал.3 от НПОС.

Иска се отмяна на оспореният акт като незаконосъобразен, поради нарушение на материалния закон, производствените правила и несъответствие с целта на закона. И по-конкретно:

РЗИ не са изпълнили вмененото им в чл.101б от Закона за здравето задължение в 4мес. срок преди изтичане срока на преосвидетелстването от ТЕЛК да уведомят жалбоподателката кога следва да се яви за преосвидетелстване. Тя сама е подала заявление на 04.09.2024г., като с писмо от 28.09.2024г. е уведомена да се яви на 11.12.2023г., което тя е сторила. Забавянето на медицинската експертиза не е по нейна вина. Съгласно чл.101б ал.3 от ЗЗ – до 20 число на месеца информация за забавянията на медицинската експертиза се изпращат до НОИ, когато няма насрочена нова дата

допълнително се изпраща информация за дата. Поради това неверни се явяват твърденията на административния орган, че се очаква непърва за бъдат уведомени дали забавянето е по вина на И. Х. или РЗИ или на ТЕЛК.

Като продължение – пенсията на жалбоподателката е спряна без нарочен акт, независимо, че по силата на закона това може да стане само с разпореждане на органа. Поради забавяне в експертизата за което НОИ е бил уведомен, действието на предходно ТЕЛК решение не е било удължено, органа не е възстановил правото и да получава минимална пенсия за старост, като това се е случило след обжалване на разпореждането за спиране издадено няколко месеца след фактическото и спиране.

Успоредно с това се твърди, че съгласно чл. 112а от ЗЗ съобщаване решенията на ТЕЛК и НЕЛК се изпраща на заинтересованите страни – НОИ, НЗОК, АСП, АХУ и органите на медицинската експертиза по електронен път съобразно ЗЕУ и ЗЕДЕУС и в този смисъл чакането на решение на хартиен носител с печат е архаично и несъобразено с нормативната уредба и в нарушение правата на жалбоподателката. Нещо повече – решенията на ТЕЛК подлежат на предварителното изпълнение, в този смисъл пенсионния орган не може да чака влизането му в сила за да го изпълни, респ. е следвало изплащането на пенсията да започне от 01.02.2024г., което НОИ не е сторил.

Позовава се на чл. 112 ал. 9 от ЗЗ по силата на която норма оспорването по реда на ал. 1-8 на експертните решения за трайно намалена работоспособност не спира изпълнението му, като през периода на обжалване на лицето ползва произтичащите от решението права, като при намаляване вида и степента на увреждане, водещи до намаляване или отпадане отпуснатата подкрепа, преосвидетелстваното лице не възстановява получената в повече сума.

В заключение твърди, че съгласно чл. 10 и чл. 28 от Конвенцията за правата на хората с увреждания, ратифицирана със закон прието от 41 НС, има право на жизнен стандарт и социална закрила. Считано от 01.11.2023г. до днешна дата НОИ е изплатил сумата от 19лв. пенсия с което не са спазени правата и стандарта на живот, социална закрила и подкрепа и не са изпълнили целите посочени в чл. 3 КСО.

Ответната страна - директора на ТП на НОИ – С. – град изразява становище за неоснователност на жалбата с аргументи, аналогични с инкорпорираните в постановеното от него Решение № 2153-21-182 от 18.08.2024г., които ще бъдат анализирани в относимата им част.

С оглед проверката по чл. 158 от АПК, съдът счита, че процесната жалба е редовна, като подадена в съответствие с изискванията за форма съдържание и приложения. В съответствие с изискването на чл. 159 от АПК, съдът намира същата за допустима, като подадена от активно легитимирано лице, в срока и срещу подлежащ на обжалване акт по чл. 118 ал. 1 от КСО и при липса на отрицателни процесуални и като такава подлежи на разглеждане по същество.

По съществуващото на спора, с оглед твърденията на страните и предмета на съдебна проверка, съдът съобрази и приема:

С разпореждане от 10.05.2024г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване на основание чл. 96 ал.1 т.5 КСО получаващата от И. Х. пенсия за инвалидност поради общо заболяване е прекратена, считано от 02.10.2023г. с оглед изтичане определеният с ЕР на ТЕЛК № 3565 от 15.10.2020г. срок на инвалидност и предвид факта, че лицето не се е явило за преосвидетелстване при условията на чл.30 ал.3 НПОС. Това разпореждане е обжалвано, а жалбата отхвърлена с решение на директора на ТП на НОИ С.-град от 24.06.24г.

По служебен път в ТП на НОИ С.-град е постъпило ЕР на ТЕЛК № 90196 от 25.01.2024г. с което на лицето са определени 83 на сто ТНР и дата на инвалидизиране 01.07.2001г. и срок на инвалидността – пожизнено. Като е установил, че на решението е положен червен печат с означение, че решението е обжалвано пред НЕЛК с вх. № 024887/09.05-.2024г., длъжностното лице по пенсионно осигуряване е постановило разпореждане № 70031770136/10.06.2024г. за възобновяване на пенсията и в размер на социалната пенсия за старост. Обосновано е с нормата на чл.98 ал.7 КСО съгласно която ако решението на ТЕЛК и НЕЛК е обжалвано от председателя на медицинската комисия по реда на чл.112 ЗЗ, до влизане в сила решението на НЕЛК, съответно на съда, по обжалваното решение се отпуска, възобновява и възстановява пенсия за инвалидност в размер на социална пенсия за старост.

Във връзка с оспорване така постановеното разпореждане по административен ред и с посоченото решение, директора на ТП на НОИ С.-град е приел, че длъжностното лице по пенсионно осигуряване действа в условията на обвързана компетентност съобразно чл.98 ал.7 КСО. Налице са данни, че ЕР на ТЕЛК № 90196 от 25.01.2024г. е обжалвано по реда на чл.98 ал.6 КСО и е образувано производство пред НЕЛК по което няма постановен краен акт. Посочено е още, че съгласно чл.98 а.8 КСО – след влизане в сила на решението по ал.7 пенсията се определя по действителен размер от здатата на придобиване на правото, съответно – датата от която е възобновена или възстановена, ако на лицето е определен процент ТНР 50 и над 50 на сто.

Процесният акт е постановен от компетентен орган, съгласно чл.117 ал.1 т.2 КСО. Разпореждане № 70031770136/10.06.2024г. също е постановено от компетентен орган предвид изрично приложената към делото Заповед № 1015-21-247/04.12.2018г. на директора на НОИ.

Като продължение и видно от ЕР на ТЕЛК № 90196 от 25.01.2024г. на И. Х. е определена 83% ТНР. В самото решение на ТЕЛК е посочено, че закъснението на експертизата не е по причина на лицето.

Безспорно е също така, че предходното решение на ТЕЛК № 3565 от 15.10.2020г. определя 93% ТНР на лицето и е за срок от 3г., с посочен срок на действие до 01.10.2023г.

Действително и по силата на чл. 98 ал.7 КСО ако решението на ТЕЛК и НЕЛК е обжалвано от председателя на медицинската комисия или по реда на чл. 112 от Закона за здравето, до влизането в сила на решението на НЕЛК, съответно на съда по обжалваното решение на органите на медицинската експертиза, се отпуска,

възобновява и възстановява пенсия за инвалидност в размер на социалната пенсия за старост.

От своя страна нормата на чл.112 от Закона за здравето предвижда възможност решението на ТЕЛК да бъде обжалвано от страна на заинтересованите лица и органи (освидетелстваните, осигурителите, НОИ, Агенцията за социално подпомагане, Агенцията за хората с увреждания и органите на медицинската експертиза на работоспособността).

Видно от служебно събраните данни по делото, жалба пред НЕЛК срещу посоченото решение на ТЕЛК е депозирана от И. Х., чрез процесуалния представител адв.С..

Т.е. формално погледнато може да се приеме, че са налице предпоставки за приложимост на чл.98 ал.7 КСО, което е и сторено в настоящият случай.

При по-детайлен поглед обаче се установява, че при приложението на тази норма обаче не е отчетено приложимостта на 30 от НПОС. Така, по силата на чл.30 ал.3 изр.трето от НПОС - когато преосвидетелстването е извършено в месеца, през който изтича срокът, за който е отпусната пенсията, както и след това, не по вина на лицето, пенсията се възстановява в същия размер, увеличава се, намалява се или се прекратява от срока, до който е била отпусната.

В настоящият казус липсва надлежно уведомяване за служебното призоваване на лицето за преосвидетелстване. Успоредно с това и в посоченото решение на ТЕЛК изрично е записано „закъснението на експертизата не е по вина на лицето“.

Успоредно с това и още с определението за насрочване съдът е указал на ответника, че носи доказателствена тежест за установяване изпълнението на законовите изисквания при издаване на посоченият акт. Успоредно с това и с нарочно разпореждане от 06.11.2023г. съдът е задължил третото, неучастващо лице - директора на СРЗИ, да заяви уведомявана ли е служебно И. Х. за относно необходимостта от преосвидетелстване предвид изтичане срока на действие на ЕР на ТЕЛК от 15.10.2020г. и при положителен отговор да заяви кога е уведомена същата и да представи доказателства. Със същото разпореждане е указал на страните след постъпване доказателствата от третите лица, че същите ще бъдат приложени по делото и могъл и следва да се запознаят с тях и да изразят становище. Т.е. съдът е изпълнил нормата на чл.170 ал.1 АПК, като успоредно с това е предприел служебни действия за събиране доказателства и е приканил страните да вземат участие в процеса, като ако не представят други, да вземат отношение към събраните. Т. не е изразено.

От писмото на директора на СРЗИ се установява единствено, че ръководената от него администрация е длъжна да уведоми лицата, но не е длъжна да пази уведомленията, което съдът тълкува ясно и недвусмислено като изявление, че данни за такова уведомление изобщо липсват. При липсата на данни за уведомление и при липса дори на изявление, че уведомление е отправяно/независимо дали се пазят данни за това/ съдът не може да приеме, че е изпълнено задължението по чл.101б от ЗЗ.

На тази база и съобразно чл.30 ал.3 НПОС следва да се приеме, че закъснението не е по вина на жалбоподателя. Видно от служебно събрани данни от трето, неучастващо лице - председателя на ТЕЛК към Национална кардиологична болница, производството по преосвидетелстване е открито по искане на жалбоподателя. Видно от изпратените писма от директора на РЗСИ и от липсващите твърдения на ответника – не може да се приеме, че лицето е уведомено служебно за необходимостта от преосвидетелстване, което е нормативно задължение на администрацията/арг. чл.101б от Закона за здравето/.

Предходното ЕР на ТЕЛК № 3565 от 15.10.2020г. е със срок на действие 01.10.2023г. Подаденото от жалбоподателката заявление-декларация за преосвидетелстване е с дата 04.09.2023г., т.е. преди изтичане срока на действие на решението. Видно от новото решение на ТЕЛК, причината за забавяне на експертизата не е по нейна вина.

В тази връзка може и следва да се приеме, че жалбоподателката е действала добросъвестно, като неизпълнението на служебни задължения на администрацията и цялостното и поведение не може и не следва да се тълкува в нейна вина. Успоредно с това по силата на чл.30 ал.1 изр. първо от НПОС преосвидетелстването на лицата с трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане се извършва до изтичането на срока, за който е отпусната пенсията, след служебно повикване. По силата на изр.второ на цитираната норма - когато преосвидетелстването се извършва до първо число на месеца, в който изтича срокът, за който е отпусната пенсията, както и при предсрочно преосвидетелстване по молба на пенсионера, пенсията се определя в същия размер, увеличава се, намалява се или се прекратява от първо число на месеца, следващ месеца на преосвидетелстването.

Тази нормативна база позволява да се заключи, че жалбоподателката не е изпуснала срока за преосвидетелстване изобщо.

Въпросът обжалвано ли е решението на ТЕЛК, кога е постановено то, има ли предварителна изпълняемост същото и следва ли да не бъде зачитано по време на производството по оспорването му, са въпроси неотнормирани към настоящата хипотеза. Те имат своето значение при определяне на пенсия в нов размер съобразно новият процент ТНР на база на размера на пенсията определен при предходното решение на ТЕЛК, каквато очевидно настоящата хипотеза не е нито жалбоподателя претендира, нито органа счита, че следва бъде отпускана. Производство по определяне на пенсия в нов размер съобразно новият процент ТНР не е иницирано нито служебно, нито по искане на жалбоподателката. Предмет на оспорване е разпоредбата с което пенсията е възстановена, но вече в минимален, социален размер. В този контекст - липсата на вина у лицето, съчетана с цялостното му позитивно поведение и предвид охраняващите правната сигурност норми на чл.30 НПОС налагат пенсията да не бъде възстановявана в минимален, социален размер, а съобразно размера определен по на база предходното освидетелстване. Как следва да се чете актуалното и оспорвано решение на ТЕЛК е въпрос, който ще бъде разрешен едва след приключване въпросът за оспорването му и/или при прилагането на това решение с оглед изменения в размера на пенсията, определен по силата на

предходното решение на ТЕЛК. Понастоящем е налице спор относно реда по който пенсията следва да бъде възстановена, след спиране. Безспорно е, че са налице предпоставки за възстановяването и, като това възстановяване неправилно е подведено под законовият режим на чл.98 ал.7 КСО, наместо под този на чл.30 НПОС.

.Т.е. доколкото въпросът за прекъсване на пенсията не е висящ, а разрешен по силата на предходно постановено разпореждане/от 10.05.2024г./, то при постановяване настоящото/от 10.06.2024/ разпореждане за възстановяване на пенсията органът е приложил автоматично нормата на чл.98 ал.7 КСО без да отчете всички дотук посочени и относими към възстановяването и размерът на пенсията, обстоятелства. Като не съобразил посочените нормативни разпоредби, а се е задоволил единствено да се позове на чл.98 ал.7 КСО директора на ТП на НОИ е допуснал процесуално нарушение изразяващо се в несъобразяване на всички факти и обстоятелства от значение за случая и неизследване на цялата приложима и относима нормативна база, довело до материална незаконосъобразност на оспорваният акт.

Решението следва да се отмени а преписката да се върне на директора на ТП на НОИ С.-град, който след преценка на всички факти и обстоятелства по случая да отмени оспорваното пред него разпореждане и да укаже на длъжностното лице по пенсионно осигуряване да постанови възстановяване пенсията към момента от който същата е прекратена - в същия размер и до разрешаване въпроса за законосъобразността на оспорваното решение на ТЕЛК/което вече би представлявало основание за евентуалното определяне на друг размер/.

В допълнение и при новото произнасяне директора на ТП НОИ С.-град, както и длъжностното лице по пенсионно осигуряване следва да имат предвид, че по силата на чл.96 ал.1 т.5 КСО пенсията се прекратява с разпореждане, когато пенсионерът не се яви за преосвидетелстване от органите на експертизата на работоспособността, след като е служебно повикан. Видно от всичко дотук изложено липсват данни жалбоподателката да е била служебно повикана и да не се е явила за преосвидетелстване. В този смисъл ясно стои въпросът дали прекратяването на пенсията е незаконосъобразно. Макар разпореждането от 10.05.2024г. с което е прекратена пенсията и да не е предмет на настоящото производство, то дотук изложеното от съда следва да се има предвид с оглед възможността същото да бъде отменено или изменено от постановилият го орган съгласно чл.99 КСО – по инициатива на лицето или при служебно упражнена преценка за неправилност.

Във връзка с акцесорно направеното искане по чл.256 ал.3 АПК съдът да задължи ТП на НОИ да изплати дължимото пенсионно възнаграждение на жалбоподателката, съдът счита за необходимо да посочи, че действията на администрацията са обусловени и са следствие от процесно постановеният акт и само чрез констатация за неговата не/законосъобразност му могат да бъдат постигнати целените от жалбоподателя последици. След разрешаване на настоящият спор с влязло в сила решение и при бездействие на администрацията, жалбоподателката вече може да предяви самостоятелно искането си по чл.256 ал.3 и ал.4 АПК.

Хипотезите на бездействие по чл. 256, ал. 1 и ал. 2 АПК са налице само в случаите, в които органът дължи извършване на фактическо действие по конкретно задължение, изпълнението на което произтича пряко от нормативен акт или по силата на закон. Защитата по чл. 256 от АПК има за предмет фактически бездействия, които не са част от административни производства за издаване на административни актове. В хипотезите по посочената разпоредба се има предвид фактическо действие, което административния орган не изпълнява. По този ред не може да се търси защита срещу незаконосъобразен административен акт. Исканите от жалбоподателката правни последици могат да бъдат предизвикани именно чрез съдебна отмяна на оспореният акт.

Поради това искането на жалбоподателя следва да се остави без разглеждане като недопустимо, а на страните да се укаже, че настоящото решение в тази част има характер на определение подлежащо на оспорване с частна жалба в седмодневен срок от съобщаването му.

Поради изложените съображения и на основание чл. 172, ал. 2, предл. 2-ро от АПК, Съдът
Р Е Ш И:

ОСТАВЯ БЕЗ РАЗГЛЕЖДАНЕ искането на И. Х., ЕГН [ЕГН], по чл.256 ал.3 АПК съдът да задължи ТП на НОИ да и изплати дължимото пенсионно възнаграждение, ведно с лихвите за забава, считано от 25.01.2024г.

ОТМЕНЯ Решение № 2153-21-182 от 18.08.2024г. на директора на ТП на НОИ С.-град.

ВРЪЩА преписката на административния орган за ново произнасяне в законоустановения срок, съгласно указанията по тълкуване и прилагане на закона, дадени в настоящото решение.

Решението, в частта с която е оставено без разглеждане искането на И. Х. по чл.256 ал.3 АПК подлежи на обжалване с частна жалба пред Върховния административен съд в 7-дневен срок от съобщаването му на страните.

Решението, в останалата си част подлежи на обжалване с касационна жалба, пред ВАС в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Препис от решението да се изпрати на страните.